

בבחינה שלפניכם ארבעה פרקים.

הזמן המוקצב הוא שעה וחצי.

בהצלחה!

פרק 1

קראו את הקטע וענו על השאלות שאחריו.

מועצת התלמידים

על פי "פנים לכאן ולכאן", גיליון מס' 52, ינואר 1998

- (1) בית ספר הוא חברה אנושית בזעיר אנפין. כמו כל חברה אנושית, הוא זקוק לכללי התנהגות שינחו את חבריו. מערכת כללי ההתנהגות בבית הספר (התקנון) עוסקת בתחומים שונים, כגון: לוח זמנים, התנהגות בכיתה בשעות הלימודים, התנהגות בחצר בהפסקות, ויחסים בין תלמידים למוריהם ובין תלמידים להנהלה. בבתי ספר רבים מועצת התלמידים - המייצגת את התלמידים - היא שמכינה את התקנון, והנהלת בית הספר מאשרת אותו.
- מועצת התלמידים בבית הספר נבחרת על ידי כלל התלמידים ופועלת בתוך בית הספר, עם אוכלוסיית בית הספר ולמענה. כל בית ספר מחליט מה שיטת הבחירות המתאימה לו (בחירה אישית או בחירות לפי שכבות גיל).
- (10) ממחקרים שונים שנעשו בעולם עולה כי מועצת התלמידים היא אחד הגופים החשובים בעיני התלמידים, ובישראל אף ציינו תלמידים רבים כי הם אינם מוכנים ללמוד בבית ספר שאין בו מועצת תלמידים.
- מועצת התלמידים בבית הספר היא אחד הגופים המרכזיים שמחנכים לדמוקרטיה. פעילות המועצה כרוכה בתהליכים דמוקרטיים מגוונים, הבאים לידי ביטוי במועצת התלמידים, פְּנֻעֵדוֹתֶיהָ וּבְנֻעֵד הַכִּיתָה. עם זאת, בכמה מבתי הספר הבחירות למועצת התלמידים אינן דמוקרטיות. הדבר בולט בעיקר כאשר ועדי כיתות נבחרים בבחירות לא חשאיות, ונציג הכיתה נקבע על ידי המורה, או מתנדב למלא את התפקיד. יתר על כן, בכמה מבתי הספר המועצה ושיבותיה מנוהלות על ידי אחד המורים, בלי שניתנת כל עצמאות לתלמידים.
- (15) אולם גם אם המועצה לא נבחרה בתהליך דמוקרטי, ויכולתה להשפיע על ההחלטות המתקבלות בבית הספר מוגבלת, מועצת התלמידים מסמלת את עצמאותם של התלמידים ואת היותם גורם בעל זכויות שיש להתחשב בו בבית הספר.
- (20) חשוב שלמועצת התלמידים יהיה קשר חיובי עם התלמידים שהיא מייצגת, ושתגלה אוזן קשבת ורגישה לרחשי לבם. מועצת תלמידים שאינה זוכה להערכת התלמידים, או שהתלמידים אינם רואים בחבריה את נציגיהם, אין בה כל תועלת לתלמידי בית הספר, וסופה שתדעך ותיעלם. בכל מקרה, גם מועצות תלמידים המנוהלות באורח דמוקרטי וגם מועצות אחרות חיוניות לשמירת האופי הדמוקרטי של בית הספר ולשמירה על זכויות התלמידים.
- (25) (30)

השאלות

1. במה עוסקת מועצת התלמידים בבית הספר?

---

2. תפקידו של המשפט "ובישראל אף ציינו תלמידים רבים כי הם אינם מוכנים ללמוד בבית ספר שאין בו מועצת תלמידים" (שורות 11-12) הוא -

- (1) לחזק את הנאמר במשפט הקודם
- (2) להתנגד לנאמר במשפט הקודם
- (3) להסביר את הנאמר במשפט הקודם
- (4) לסכם את הנאמר במשפט הקודם

3. הביאו שלוש דוגמאות מתוך הקטע, לחוסר דמוקרטיה בבחירות למועצת התלמידים ובפעילות בה:

- א. _____
- ב. _____
- ג. _____

4. איזו מילת קישור אפשר להוסיף לפני שורה 25 כדי להבהיר את הקשר שבין שתי הפסקות האחרונות?

- (1) אולם
- (2) כי
- (3) לכן
- (4) כדי ש-

(לנוחותכם, הקטע מובא שוב)

- (1) בית ספר הוא חברה אנושית בזעיר אנפין. כמו כל חברה אנושית, הוא זקוק לכללי התנהגות שינחו את חבריו. מערכת כללי ההתנהגות בבית הספר (התקנון) עוסקת בתחומים שונים, כגון: לוח זמנים, התנהגות בכיתה בשעות הלימודים, התנהגות בחצר בהפסקות, ויחסים בין תלמידים למוריהם ובין תלמידים להנהלה. בבתי ספר רבים מועצת התלמידים - המייצגת את התלמידים - היא שמכינה את התקנון, והנהלת בית הספר מאשרת אותו.
- מועצת התלמידים בבית הספר נבחרת על ידי כלל התלמידים ופועלת בתוך בית הספר, עם אוכלוסיית בית הספר ולמענה. כל בית ספר מחליט מה שיטת הבחירות המתאימה לו (בחירה אישית או בחירות לפי שכבות גיל).
- (10) ממחקרים שונים שנעשו בעולם עולה כי מועצת התלמידים היא אחד הגופים החשובים בעיני התלמידים, ובישראל אף ציינו תלמידים רבים כי הם אינם מוכנים ללמוד בבית ספר שאין בו מועצת תלמידים.
- מועצת התלמידים בבית הספר היא אחד הגופים המרכזיים שמחנכים לדמוקרטיה. פעילות המועצה כרוכה בתהליכים דמוקרטיים מגוונים, הבאים לידי ביטוי במועצת התלמידים, פְּנֵדוּתִיה וּבְנֵדֵד הכיתה. עם זאת, בכמה מבתי הספר הבחירות למועצת התלמידים אינן דמוקרטיות. הדבר בולט בעיקר כאשר ועדי כיתות נבחרים בבחירות לא חשאיות, ונציג הכיתה נקבע על ידי המורה, או מתנדב למלא את התפקיד. יתר על כן, בכמה מבתי הספר המועצה ושיבותיה מנוהלות על ידי אחד המורים, בלי שניתנת כל עצמאות לתלמידים.
- (20)
- אולם גם אם המועצה לא נבחרה בתהליך דמוקרטי, ויכולתה להשפיע על ההחלטות המתקבלות בבית הספר מוגבלת, מועצת התלמידים מסמלת את עצמאותם של התלמידים ואת היותם גורם בעל זכויות שיש להתחשב בו בבית הספר.
- (25) חשוב שלמועצת התלמידים יהיה קשר חיובי עם התלמידים שהיא מייצגת, ושתגלה אוזן קשבת ורגישה לרחשי לבם. מועצת תלמידים שאינה זוכה להערכת התלמידים, או שהתלמידים אינם רואים בחבריה את נציגיהם, אין בה כל תועלת לתלמידי בית הספר, וסופה שתדעך ותיעלם. בכל מקרה, גם מועצות תלמידים המנוהלות באורח דמוקרטי וגם מועצות אחרות חיוניות לשמירת האופי הדמוקרטי של בית הספר ולשמירה על זכויות התלמידים.
- (30)

5. מה דעתו של כותב הקטע על מועצת התלמידים? נמקו את קביעתכם על פי הכתוב.

---

6. בשורות 8-9 כתוב: "כל בית ספר מחליט מה שיטת הבחירות המתאימה לו (בחירה אישית או בחירות לפי שכבות גיל)". מה שכתוב בתוך הסוגריים הוא -

- (1) השוואה למה שכתוב במשפט שלפני הסוגריים
- (2) סיבה של מה שכתוב במשפט שלפני הסוגריים
- (3) פירוט של מה שכתוב במשפט שלפני הסוגריים
- (4) תוצאה של מה שכתוב במשפט שלפני הסוגריים

7. תחת איזה ערך במילון תמצאו את המילה "בועדותיה" (שורה 15)?

- (1) בועדותיה
- (2) ועדות
- (3) ועדה
- (4) עדות

פרק 2

לפניכם קטע מתוך עלון למבקרים בשמורת עין גדי.
קראו אותו והשיבו על השאלות שאחריו.

	<p>זמני הביקור בשמורה</p> <p>שמורת עין גדי פתוחה לביקור במשך כל ימות השנה חוץ מיום כיפור. להלן שעות הביקור בחורף (בקיץ יתאחרו הזמנים בשעה).</p>	<p style="writing-mode: vertical-rl; transform: rotate(180deg);">כללי התנהגות</p>	<p>מטיילים יקרים!</p>
<p>15:00-08:00</p> <p>13:30</p> <p>13:30</p> <p>16:00</p>	<p>נחל דוד</p> <p>כניסה משער השמורה טיפוס למעיין עין גדי ומערת דודים עד כניסה מבי"ס שדה תל גורן עד יציאה מהשמורה עד</p>		<p>שמורת עין גדי היא שמורה קטנה, ומטיילים רבים מבקרים בה מדי יום. על מנת להבטיח שעולם החי והצומח שבה לא ייפגעו, ועל מנת להבטיח את הנאתכם ושלומכם, אנא, הסתייעו בפקחי השמורה ושמרו על כללי ההתנהגות הבאים:</p> <ul style="list-style-type: none"> * ההליכה מותרת בשבילים המסומנים בלבד. אין לרדת במצוקים או "לקצר" שבילים. * העישון והבערת אש – אסורים בהחלט. * הפגיעה בחי, בצומח ובדומם – אסורה. * הקפידו להצטייד בנעלי הליכה נוחות, כובע ומי שתייה בכמות מספקת. * בחורף קיימת סכנת שיטפונות, אנא תאמו הביקור עם צוות השמורה. * אין להכניס חיות בית לתחומי השמורה. לנוחותכם, כלובי אחסון. * שמרו על השקט, למען חיות הבר והמטיילים. * האכילה מותרת בחניון המיועד לכך. אין להכניס מזון לשמורה. * הישמרו מהכשת נחשים ועקרבים. * שמרו על הניקיון. קחו האשפה עמכם. <p>אנו מקווים כי נהניתם מהביקור בשמורה, נשמח לראותכם שוב.</p>
<p>14:00-08:00</p> <p>13:00</p> <p>14:00</p> <p>15:00</p> <p>16:00</p>	<p>נחל ערוגות</p> <p>כניסה משער השמורה כניסה לברכות העליונות עד יציאה מהברכות העליונות עד יציאה מהמפל הנסתר עד יציאה משער השמורה עד</p>		
<p>נא הקפידו על זמני הביקור בשמורה כדי שבעלי החיים ייהנו משעות פעילות בלא הפרעה מצד בני אדם.</p>			
<p>© כל הזכויות שמורות הוצא לאור ע"י רשות שמורות הטבע, רח' ירמיהו 78, ירושלים. טלפון: 02-387471 שמורת עין גדי. טלפון: 07-584571</p>			

השאלות

1. מתוך כללי ההתנהגות בשמורה, כתבו שתי דוגמאות של פעולות שצריך לבצע, ושתי דוגמאות של פעולות שצריך להימנע מהן:

פעולות שצריך לבצע:

א. _____

ב. _____

פעולות שצריך להימנע מהן:

א. _____

ב. _____

2. בעלון כתוב שאין "לקצר" שבילים. מדוע המילה "לקצר" כתובה במרכאות?

(1) כי היא ציטוט מקטע אחר

(2) כי השימוש במילה אינו השימוש הרגיל שלה

(3) כדי להדגיש אותה

(4) כדי לא לחזור על מה שנכתב קודם

3. מדוע, לדעתכם, העישון והבערת אש אסורים בהחלט בשטח השמורה?

_____

_____

(לנוחותכם, הקטע מובא שוב)

זמני הביקור

בשמורה

שמורת עין גדי פתוחה לביקור במשך כל ימות השנה חוץ מיום כיפור. להלן שעות הביקור **בחורף** (בקייץ יתאחרו הזמנים בשעה).

נחל דוד

15:00-08:00	כניסה משער השמורה טיפוס למעיין עין גדי
13:30	ומערת דודים עד כניסה מב"ס שדה
13:30	תל גורן עד
16:00	יציאה מהשמורה עד

נחל ערוגות

14:00-08:00	כניסה משער השמורה
13:00	כניסה לברכות העליונות עד
14:00	יציאה מהברכות העליונות עד
15:00	יציאה מהמפל הנסתר עד
16:00	יציאה משער השמורה עד

נא הקפידו על זמני הביקור בשמורה כדי שבעלי החיים ייהנו משעות פעילות בלא הפרעה מצד בני אדם.

כללי התנהגות

מטיילים יקרים!

שמורת עין גדי היא שמורה קטנה, ומטיילים רבים מבקרים בה מדי יום. על מנת להבטיח שעולם החי והצומח שבה לא ייפגעו, ועל מנת להבטיח את הנאתכם ושלומכם, אנא, הסתייעו בפקחי השמורה ושמרו על כללי ההתנהגות הבאים:

- * ההליכה מותרת בשבילים המסומנים בלבד. אין לרדת במצוקים או "לקצר" שבילים.
- * העישון והבערת אש - אסורים בהחלט.
- * הפגיעה בחי, בצומח ובדומם - אסורה.
- * הקפידו להצטייד בנעלי הליכה נוחות, כובע ומי שתייה בכמות מספקת.
- * בחורף קיימת סכנת שיטפונות, אנא תאמו הביקור עם צוות השמורה.
- * אין להכניס חיות בית לתחומי השמורה. לנוחותכם, כלובי אחסון.
- * שמרו על השקט, למען חיות הבר והמטיילים.
- * האכילה מותרת בחניון המיועד לכך. אין להכניס מזון לשמורה.
- * הישמרו מהכשת נחשים ועקרבים.
- * שמרו על הניקיון. קחו האשפה עמכם.

אנו מקווים כי נהניתם מהביקור בשמורה, נשמח לראותכם שוב.

© כל הזכויות שמורות הוצא לאור ע"י רשות שמורות הטבע, רח' ירמיהו 78, ירושלים. טלפון: 02-387471 שמורת עין גדי. טלפון: 07-584571

4. מרשימת כללי ההתנהגות בעלון הושמט בטעות סעיף אחד. איזה מהכללים הבאים יכול להיות הכלל שהושמט?

- (1) אין להיכנס לאזור נחל ערוגות.
- (2) הביקור בשמורה בחודשי החורף - אסור.
- (3) בקיץ הקפידו להשתמש בקרם הגנה מפני השמש.
- (4) האכילה בשמורה מותרת.

5. שמואל ומיכאל הגיעו לשמורת עין גדי ביום חורף בשעה 14:30. לאן הם יכלו להיכנס?

- (1) לנחל דוד, משער השמורה
- (2) לנחל ערוגות, משער השמורה
- (3) לנחל דוד, מבי"ס שדה תל גורן
- (4) למעיין עין גדי ולמערת דודים

6. מה מטרתו של העלון?

- (1) לשכנע מטיילים לבקר בשמורה
- (2) לתאר את יופיה של השמורה
- (3) להשוות בין שמורת נחל דוד לבין שמורת נחל ערוגות
- (4) להביא לידיעת המטיילים את כללי ההתנהגות וזמני הביקור בשמורה

7. מצאו בקטע שלוש מילים מהשורש ש.מ.ר.:

א. _____

ב. _____

ג. _____

פרק 3

שעבוד ילדים

ילדים ברחבי העולם עובדים בעבודות שונות. יש שעובדים כשמרטפים, יש ששוטפים מכוניות ומכסחים דשא, ויש שעוזרים בעבודות הבית תמורת דמי כיס. לא לכך הכוונה כאשר מדברים על "שעבוד ילדים". "שעבוד ילדים" הוא תופעה של העסקת ילדים בעבודות שאינן מתאימות להם, בתנאים גרועים במיוחד, לעתים בכפייה, תמורת שכר נמוך במיוחד. במקרים מסוג זה הילדים אינם הולכים כלל לבית הספר, משום שהם עובדים מספר רב של שעות ביום.

לפני כמה חודשים התגלה כי חברת נעליים גדולה ומפורסמת, האהודה מאוד על בני הנוער, מייצרת את הנעליים שלה במפעלים באינדונזיה, שבהם נהוג שעבוד ילדים. ובכל זאת, ילדים ומבוגרים רבים נועלים נעלי ספורט מתוצרת זו.

בעקבות מה שהתגלה על החברה, האם הייתם קונים נעליים מתוצרתה?
 כתבו כתבה לעיתון בית הספר. בכתבה הביעו את דעתכם בנושא זה ונמקו אותה.

- טיוטה -

פרק 4

לפניכם ידיעה שהופיעה במדור החדשות בעיתון "הארץ" 12 ביולי 2002. קראו את הכתבה והשיבו על השאלות שאחריה.

שלטונות מרילנד הכריזו על "מבוקש": דג טורף שחי גם ביבשה

מאת: נתן גוטמן, כתב "הארץ" בארה"ב

- (1) על העצים ועל עמודי החשמל שסביב אגם קרופטון הקטן במדינת מרילנד נתלו שלטים שכותרתם "מבוקש", בסגנון ימי המערב הפרוע. אבל תיאור ה"מבוקש" היה שונה מהמוכר מהסרטים: "סנפיר ארוך, ראש קטן, פה גדול, שיניים גדולות, אורכו עד מטר ומשקלו עד שבעה קילוגרמים".
- (5) המבוקש הוא דג ראש-הנחש הצפוני, שפלש לאגם קרופטון לפני יותר מחודש, ומאז משבש את חייהם ואת שלוותם של תושבי האזור. שלטי ה"מבוקש" שתלו השלטונות סביב האגם אינם מותירים מקום לספק בנוגע ליחס שהדג יזכה לו אם ייתפס: לא "מבוקש חי או מת", אלא "אם אתם נתקלים בדג - אל תשחררו אותו. אנא הרגו אותו באמצעות סכין, מכיוון שהוא יכול לחיות גם מחוץ למים". (10)
- תכונותיו של דג ראש-הנחש הצפוני מציתות את הדמיון ומעוררות את החרדות של מומחי סביבה ושל תושבים מקומיים. הדג, שמוצאו בנהר הינג-צה שבסין, נחשב טורף "כישרוני" במיוחד. הוא יכול לחסל את כל הדגה שסביבו באמצעות שיניו החדות ותיאבונו העצום. מדובר בשורד יוצא דופן: הוא יכול לחיות במים רדודים ולא נקיים, בטמפרטורות הקרובות לקיפאון, ואף במים חמים במיוחד. כושר הריבוי שלו ראוי אף הוא לציון: הנקבה מטילה עד 100 אלף ביצים, ומכאן החשש שהדג ישתלט על מאגרי המים באזור.
- (15)
- אבל מה שמביא מאות סקרנים ועיתונאים לאגם קרופטון הוא תכונתו המוזרה ביותר של הדג: יכולתו לחיות מחוץ למים ארבעה ימים (בתנאי שהוא עצמו נשאר לח), ואף "ללכת" מאגם לאגם, על הקרקע. למעשה, מדובר במעין ניתור וזחילה באמצעות הסנפירים. יכולת זו מאפשרת לו לחסל את הדגה באגם אחד, ולחפש עוד טרף במאגר מים אחר.
- (20)

- את הדג הראשון באגם גילה דייג חובב בסוף חודש מאי. הוא לא הכיר את החיה המוזרה, ולכן צילם אותה והחזירה למים. את התמונה העביר לאנשי רשות הדיג של מדינת מרילנד, והם הזדעזעו לנוכח הגילוי. הם קבעו כי מדובר בדג ראש-הנחש הצפוני, אם כי עד היום איש אינו יודע כיצד עשה את הדרך מסין למזרח ארה"ב. הפקחים סברו כי מדובר בדג יחיד, ופתחו בחיפושים עיקשים בנהר כדי למצוא אותו, אבל המים העכורים והצמחייה הרבה הקשו על איתורו, והם חזרו בידיים ריקות. אנשי איכות הסביבה חוששים שהדג יצא מאגם קרופטון ויטייל אל נהר פטוקסנט הסמוך. כשיגיע לנהר, הוא יוכל להגיע כמעט לכל מאגר מים בסביבה ולהשמיד את הדגה המקומית באמצעות תוקפנותו ופוריותו.
- (25)
- המצב החמיר שלשום, כאשר אותו דייג חובב העלה בחכתו מן האגם כמה דגיגונים קטנים שלא היו מוכרים לו. המומחים אישרו אחרי זמן קצר כי אלה דגיגוני ראש-הנחש הצפוני. התברר כי הוא כבר החל להתרבות באגם.
- (30)
- הכניסה לאזור אגם קרופטון נסגרה לציבור, ורק מומחים, עיתונאים וצוותי טלוויזיה הורשו להיכנס. ההחלטה שהתקבלה היא להגביר את המאבק בדג בקרוב יוחלט איך תתבצע הפעולה נגדו. האפשרויות שעלו עד כה הן הרעלת האגם או חשמול המים, כדי לחסל את הדג ואת צאצאיו לפני שיזחלו לאגמים אחרים. אבל המומחים מזהירים כי אולי מאוחר מדי. ייתכן שדג ראש הנחש הצפוני כבר התביית במאגרי מים נוספים בסביבה.
- (40)

השאלות

1. סדרו את האירועים הבאים לפי סדר התרחשותם, מ-1 (האירוע הראשון) עד 5 (האירוע האחרון):

- ____ דג ראש-הנחש הצפוני החל להתרבות באגם קרופטון.
- ____ דייג חובב דג חיה מוזרה, צילם אותה והחזירה למים.
- ____ דייג חובב העלה בחכתו דגיגונים קטנים, שזוהו כדגיגוני ראש-הנחש הצפוני.
- ____ הכניסה לאזור אגם קרופטון נסגרה לציבור.
- ____ דג שמוצאו בנהר הינג-צה שבסין הגיע למזרח ארה"ב.

(לנוחותכם, הקטע מובא שוב)

- (1) על העצים ועל עמודי החשמל שסביב אגם קרופטון הקטן במדינת מרילנד נתלו שלטים שכותרתם "מבוקש", בסגנון ימי המערב הפרוע. אבל תיאור ה"מבוקש" היה שונה מהמוכר מהסרטים: "סנפיר ארוך, ראש קטן, פה גדול, שיניים גדולות, אורכו עד מטר ומשקלו עד שבעה קילוגרמים".
- (5) המבוקש הוא דג ראש-הנחש הצפוני, שפלש לאגם קרופטון לפני יותר מחודש, ומאז משבש את חייהם ואת שלוותם של תושבי האזור. שלטי ה"מבוקש" שתלו השלטונות סביב האגם אינם מותירים מקום לספק בנוגע ליחס שהדג יזכה לו אם ייתפס: לא "מבוקש חי או מת", אלא "אם אתם נתקלים בדג - אל תשחררו אותו. אנא הרגו אותו באמצעות סכין, מכיוון שהוא יכול לחיות גם מחוץ למים". (10)
- תכונותיו של דג ראש-הנחש הצפוני מציתות את הדמיון ומעוררות את החרדות של מומחי סביבה ושל תושבים מקומיים. הדג, שמוצאו בנהר הינג-צה שבסין, נחשב טורף "כישרוני" במיוחד. הוא יכול לחסל את כל הדגה שסביבו באמצעות שיניו החדות ותיאבונו העצום. מדובר בשורד יוצא דופן: הוא יכול לחיות במים רדודים ולא נקיים, בטמפרטורות הקרובות לקיפאון, ואף במים חמים במיוחד. כושר הריבוי שלו ראוי אף הוא לציון: הנקבה מטילה עד 100 אלף ביצים, ומכאן החשש שהדג ישתלט על מאגרי המים באזור. (15)
- אבל מה שמביא מאות סקרנים ועיתונאים לאגם קרופטון הוא תכונתו המוזרה ביותר של הדג: יכולתו לחיות מחוץ למים ארבעה ימים (בתנאי שהוא עצמו נשאר לח), ואף "ללכת" מאגם לאגם, על הקרקע. למעשה, מדובר במעין ניתור וזחילה באמצעות הסנפירים. יכולת זו מאפשרת לו לחסל את הדגה באגם אחד, ולחפש עוד טרף במאגר מים אחר. (20)
- את הדג הראשון באגם גילה דייג חובב בסוף חודש מאי. הוא לא הכיר את החיה המוזרה, ולכן צילם אותה והחזירה למים. את התמונה העביר לאנשי רשות הדיג של מדינת מרילנד, והם הזדעזעו לנוכח הגילוי. הם קבעו כי מדובר בדג ראש-הנחש הצפוני, אם כי עד היום איש אינו יודע כיצד עשה את הדרך מסין למזרח ארה"ב. הפקחים סברו כי מדובר בדג יחיד, ופתחו בחיפושים עיקשים בנהר כדי למצוא אותו, אבל המים העכורים והצמחייה הרבה הקשו על איתורו, והם חזרו בידים ריקות. אנשי איכות הסביבה חוששים שהדג יצא מאגם קרופטון ויטייל אל נהר פטוקסנט הסמוך. כשיגיע לנהר, הוא יוכל להגיע כמעט לכל מאגר מים בסביבה ולהשמיד את הדגה המקומית באמצעות תוקפנותו ופוריותו. (25)
- (30)

(35) המצב החמיר שלשום, כאשר אותו דייג חובב העלה בחכתו מן האגם כמה דגיונים קטנים שלא היו מוכרים לו. המומחים אישרו אחרי זמן קצר כי אלה דגיוני ראש-הנחש הצפוני. התברר כי הוא כבר החל להתרבות באגם.

(40) הכניסה לאזור אגם קרופטון נסגרה לציבור, ורק מומחים, עיתונאים וצוותי טלויזיה הורשו להיכנס. ההחלטה שהתקבלה היא להגביר את המאבק בדג. בקרוב יוחלט איך תתבצע הפעולה נגדו. האפשרויות שעלו עד כה הן הרעלת האגם או חשמול המים, כדי לחסל את הדג ואת צאצאיו לפני שיזחלו לאגמים אחרים. אבל המומחים מזהירים כי אולי מאוחר מדי. ייתכן שדג ראש הנחש הצפוני כבר התביית במאגרי מים נוספים בסביבה.

2. משמעות המילה **מבוקש** בקטע היא:

- (1) מישהו שמחפשים אותו
- (2) מישהו שמבקשים ממנו משהו
- (3) מישהו שראוי לפרס
- (4) מישהו שאוהבים אותו

3. בשורה 6 כתוב: "ומאז". הכוונה היא: מאז -

- (1) פלישתו של הדג לאגם קרופטון
- (2) ימי המערב הפרוע
- (3) היום שבו נתלו שלטי "מבוקש"
- (4) היום שבו החל הדג לשבש את חייהם של התושבים

4. המשפט שבשורות 37-38 הוא -

- (1) דוגמה למה שכתוב בשורות 34-36
- (2) סיבה למה שכתוב בשורות 34-36
- (3) הסבר למה שכתוב בשורות 34-36
- (4) תוצאה של מה שכתוב בשורות 34-36

(לנוחותכם, הקטע מובא שוב)

- (1) על העצים ועל עמודי החשמל שסביב אגם קרופטון הקטן במדינת מרילנד נתלו שלטים שכותרתם "מבוקש", בסגנון ימי המערב הפרוע. אבל תיאור ה"מבוקש" היה שונה מהמוכר מהסרטים: "סנפיר ארוך, ראש קטן, פה גדול, שיניים גדולות, אורכו עד מטר ומשקלו עד שבעה קילוגרמים".
- (5) המבוקש הוא דג ראש-הנחש הצפוני, שפלש לאגם קרופטון לפני יותר מחודש, ומאז משבש את חייהם ואת שלוותם של תושבי האזור. שלטי ה"מבוקש" שתלו השלטונות סביב האגם אינם מותירים מקום לספק בנוגע ליחס שהדג יזכה לו אם ייתפס: לא "מבוקש חי או מת", אלא "אם אתם נתקלים בדג - אל תשחררו אותו. אנא הרגו אותו באמצעות סכין, מכיוון שהוא יכול לחיות גם מחוץ למים". (10)
- תכונותיו של דג ראש-הנחש הצפוני מציתות את הדמיון ומעוררות את החרדות של מומחי סביבה ושל תושבים מקומיים. הדג, שמוצאו בנהר הינג-צה שבסין, נחשב טורף "כישרוני" במיוחד. הוא יכול לחסל את כל הדגה שסביבו באמצעות שיניו החדות ותיאבונו העצום. מדובר בשורד יוצא דופן: הוא יכול לחיות במים רדודים ולא נקיים, בטמפרטורות הקרובות לקיפאון, ואף במים חמים במיוחד. כושר הריבוי שלו ראוי אף הוא לציון: הנקבה מטילה עד 100 אלף ביצים, ומכאן החשש שהדג ישתלט על מאגרי המים באזור. (15)
- אבל מה שמביא מאות סקרנים ועיתונאים לאגם קרופטון הוא תכונתו המוזרה ביותר של הדג: יכולתו לחיות מחוץ למים ארבעה ימים (בתנאי שהוא עצמו נשאר לח), ואף "ללכת" מאגם לאגם, על הקרקע. למעשה, מדובר במעין ניתור וזחילה באמצעות הסנפירים. יכולת זו מאפשרת לו לחסל את הדגה באגם אחד, ולחפש עוד טרף במאגר מים אחר. (20)
- את הדג הראשון באגם גילה דייג חובב בסוף חודש מאי. הוא לא הכיר את החיה המוזרה, ולכן צילם אותה והחזירה למים. את התמונה העביר לאנשי רשות הדיג של מדינת מרילנד, והם הזדעזעו לנוכח הגילוי. הם קבעו כי מדובר בדג ראש-הנחש הצפוני, אם כי עד היום איש אינו יודע כיצד עשה את הדרך מסין למזרח ארה"ב. הפקחים סברו כי מדובר בדג יחיד, ופתחו בחיפושים עיקשים בנהר כדי למצוא אותו, אבל המים העכורים והצמחייה הרבה הקשו על איתורו, והם חזרו בידים ריקות. אנשי איכות הסביבה חוששים שהדג יצא מאגם קרופטון ויטייל אל נהר פטוקסנט הסמוך. כשיגיע לנהר, הוא יוכל להגיע כמעט לכל מאגר מים בסביבה ולהשמיד את הדגה המקומית באמצעות תוקפנותו ופוריותו. (25)
- (30)

(35) המצב החמיר שלשום, כאשר אותו דייג חובב העלה בחכתו מן האגם כמה דגיגונים קטנים שלא היו מוכרים לו. המומחים אישרו אחרי זמן קצר כי אלה דגיגוני ראש-הנחש הצפוני. התברר כי הוא כבר החל להתרבות באגם.

(40) הכניסה לאזור אגם קרופטון נסגרה לציבור, ורק מומחים, עיתונאים וצוותי טלויזיה הורשו להיכנס. ההחלטה שהתקבלה היא להגביר את המאבק בדג בקרוב יוחלט איך תתבצע הפעולה נגדו. האפשרויות שעלו עד כה הן הרעלת האגם או חשמול המים, כדי לחסל את הדג ואת צאצאיו לפני שיזחלו לאגמים אחרים. אבל המומחים מזהירים כי אולי מאוחר מדי. ייתכן שדג ראש הנחש הצפוני כבר התביית במאגרי מים נוספים בסביבה.

5. בקרב תושבים רבים באזור אגם קרופטון התעוררה התנגדות עזה לשיטות שהוצעו לחיסול הדג באגם. מה, לדעתכם, יכולות להיות טענותיהם?

---

6. בכל אחד מהמשפטים, הקיפו בעיגול את המילים היוצרות יחד מבנה של סמיכות.

- א. על עמודי החשמל נתלו שלטים.
- ב. יש חשש שהדג ישתלט על מאגר המים.
- ג. הדג משבש את חיי התושבים.
- ד. חכת הדייג אבדה באגם.

7. ציינו אם המילה המודגשת היא שם עצם, שם תואר או פועל.

- א. המבוקש הוא דג **שפּלש** לאגם. שם עצם / שם תואר / פועל
- ב. את הדג גילה דייג **מקומי**. שם עצם / שם תואר / פועל
- ג. הדייג לא הכיר את החיה **המוזרה**. שם עצם / שם תואר / פועל
- ד. יש חשש שהדג **יגיע** כמעט לכל מאגר מים בסביבה. שם עצם / שם תואר / פועל
- ה. **הכניסה** לאזור האגם נסגרה. שם עצם / שם תואר / פועל

(לנוחותכם, הקטע מובא שוב)

- (1) על העצים ועל עמודי החשמל שסביב אגם קרופטון הקטן במדינת מרילנד נתלו שלטים שכותרתם "מבוקש", בסגנון ימי המערב הפרוע. אבל תיאור ה"מבוקש" היה שונה מהמוכר מהסרטים: "סנפיר ארוך, ראש קטן, פה גדול, שיניים גדולות, אורכו עד מטר ומשקלו עד שבעה קילוגרמים".
- (5) המבוקש הוא דג ראש-הנחש הצפוני, שפלש לאגם קרופטון לפני יותר מחודש, ומאז משבש את חייהם ואת שלוותם של תושבי האזור. שלטי ה"מבוקש" שתלו השלטונות סביב האגם אינם מותירים מקום לספק בנוגע ליחס שהדג יזכה לו אם ייתפס: לא "מבוקש חי או מת", אלא "אם אתם נתקלים בדג - אל תשחררו אותו. אנא הרגו אותו באמצעות סכין, מכיוון שהוא יכול לחיות גם מחוץ למים". (10)
- תכונותיו של דג ראש-הנחש הצפוני מציתות את הדמיון ומעוררות את החרדות של מומחי סביבה ושל תושבים מקומיים. הדג, שמוצאו בנהר הינג-צה שבסין, נחשב טורף "כישרוני" במיוחד. הוא יכול לחסל את כל הדגה שסביבו באמצעות שיניו החדות ותיאבונו העצום. מדובר בשורד יוצא דופן: הוא יכול לחיות במים רדודים ולא נקיים, בטמפרטורות הקרובות לקיפאון, ואף במים חמים במיוחד. כושר הריבוי שלו ראוי אף הוא לציון: הנקבה מטילה עד 100 אלף ביצים, ומכאן החשש שהדג ישתלט על מאגרי המים באזור. (15)
- אבל מה שמביא מאות סקרנים ועיתונאים לאגם קרופטון הוא תכונתו המוזרה ביותר של הדג: יכולתו לחיות מחוץ למים ארבעה ימים (בתנאי שהוא עצמו נשאר לח), ואף "ללכת" מאגם לאגם, על הקרקע. למעשה, מדובר במעין ניתור זחילה באמצעות הסנפירים. יכולת זו מאפשרת לו לחסל את הדגה באגם אחד, ולחפש עוד טרף במאגר מים אחר. (20)
- את הדג הראשון באגם גילה דייג חובב בסוף חודש מאי. הוא לא הכיר את החיה המוזרה, ולכן צילם אותה והחזירה למים. את התמונה העביר לאנשי רשות הדיג של מדינת מרילנד, והם הזדעזעו לנוכח הגילוי. הם קבעו כי מדובר בדג ראש-הנחש הצפוני, אם כי עד היום איש אינו יודע כיצד עשה את הדרך מסין למזרח ארה"ב. הפקחים סברו כי מדובר בדג יחיד, ופתחו בחיפושים עיקשים בנהר כדי למצוא אותו, אבל המים העכורים והצמחייה הרבה הקשו על איתורו, והם חזרו בידיים ריקות. אנשי איכות הסביבה חוששים שהדג יצא מאגם קרופטון ויטייל אל נהר פטוקסנט הסמוך. כשיגיע לנהר, הוא יוכל להגיע כמעט לכל מאגר מים בסביבה ולהשמיד את הדגה המקומית באמצעות תוקפנותו ופוריותו. (25)
- (30)

(35) המצב החמיר שלשום, כאשר אותו דייג חובב העלה בחכתו מן האגם כמה דגיונים קטנים שלא היו מוכרים לו. המומחים אישרו אחרי זמן קצר כי אלה דגיוני ראש-הנחש הצפוני. התברר כי הוא כבר החל להתרבות באגם.

(40) הכניסה לאזור אגם קרופטון נסגרה לציבור, ורק מומחים, עיתונאים וצוותי טלויזיה הורשו להיכנס. ההחלטה שהתקבלה היא להגביר את המאבק בדג בקרוב יוחלט איך תתבצע הפעולה נגדו. האפשרויות שעלו עד כה הן הרעלת האגם או חשמול המים, כדי לחסל את הדג ואת צאצאיו לפני שיזחלו לאגמים אחרים. אבל המומחים מזהירים כי אולי מאוחר מדי. ייתכן שדג ראש הנחש הצפוני כבר התביית במאגרי מים נוספים בסביבה.

8. מה מטרתה של הכתבה?

- (1) לדווח על פרשת דג ראש-הנחש הצפוני המתרחשת במדינת מרילנד
- (2) לשכנע את הקוראים שצריך לחסל את דג ראש-הנחש הצפוני
- (3) לבקש מציבור הקוראים לעזור בחיפושים אחר דג ראש-הנחש הצפוני
- (4) לספר איך הגיע דג ראש-הנחש הצפוני לאגם קרופטון

9. כתבו סיכום קצר שיכלול את עיקרי המידע שבכתבה.
